

Leidimų išdavimo procedūros (4.2.1 klausimas)

- *Jūsų nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane pripažįstama, kad esama įvairių administracinių kliūčių, tačiau pateikiama nedaug informacijos apie tai, kaip naujajame Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte numatyta spręsti šias problemas. Reikia pateikti daugiau informacijos apie šį įstatymo projektą, visų pirma nurodyti nuostatas, padėsiančias panaikinti nustatytas pagrindines kliūtis, tokias kaip sudėtingos teritorijų planavimo procedūros ir skirtingų institucijų veiklos tarpusavio koordinavimo trūkumas.*

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP-1749 (5)) (toliau - Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektas) 49 straipsnyje numatyta, kad Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos užtikrina, kad visi leidimų, sertifikavimo ir licencijavimo procedūras reglamentuojantys aprašai ir taisyklės, taikomi elektros energijos, šilumos ir vėsumos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrenginiams ir susijusioms perdavimo ir skirstymo tinklų infrastruktūroms ir biomasės pavertimo biodegalais ar kitais energijos produktais procesams, būtų objektyvūs, skaidrūs, proporcingi ir būtini, nediskriminuojantys pareiškėjų ir kad juose būtų visiškai atsižvelgta į konkrečių atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijų ypatybes.

Kad tinkamu lygiu būtų teikiama išsami informacija apie leidimų išdavimo, sertifikavimo ir licencijavimo paraiškų, susijusių su atsinaujinančių išteklių energijos įrenginiais, tvarkymą ir apie pareiškėjams teikiamą pagalbą, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 51 straipsnyje, numatyta, kad Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės pagal kompetenciją rengia, teikia ir viešai skelbia informaciją apie leidimų, licencijų išdavimo tvarką, sertifikavimo paraiškų, susijusių su atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiais, nagrinėjimo tvarką ir apie pareiškėjams teikiamą pagalbą.

Siekiant supaprastinti administracines procedūras mažesnės apimties projektams ir atitinkamai atvejais decentralizuotiems energiją iš atsinaujinančių išteklių gaminantiems įtaisams Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 14 straipsnyje numatyta, kad elektrinės, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW ir ne didesnė kaip skirstomųjų tinklų artimiausiam prijungimo taške esama leistinoji galia, išskyrus prie gyvulininkystės, paukštininkystės įmonių, sąvartynų ir nuotekų valymo įmonių statomas biodujų elektrines, kurių galia neribojama, gamintojui įvykdžius tinklų operatoriaus išduotas supaprastintas projektavimo sąlygas, prijungiamos prie elektros tinklų nedelsiant. Šios elektrinės prijungiamos prie elektros energijos skirstomųjų tinklų, įrengiant gamybos ir vartojimo apskaitą.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 16 straipsnyje numatyta, kad elektrinėms, išskyrus patvankinio tipo hidroelektrines, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW ir ne didesnė kaip skirstomųjų tinklų artimiausiam prijungimo taške esanti įrengtoji leistinoji galia, ir biodujų elektrinėms, statomoms prie gyvulininkystės, paukštininkystės įmonių, sąvartynų ir nuotekų valymo įmonių – iki 1,2 MW įrengtosios galios, leidimai plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus išduodami supaprastinta tvarka pagal Energetikos ministerijos patvirtintas Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles ir vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais principais. Taip pat numatyta, kad Energetikos ministerija per 30 kalendorinių dienų nuo reikiamų dokumentų gavimo dienos privalo išduoti gamintojui leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus arba pateikti motyvuotą rašytinį atsisakymą išduoti leidimą. Jeigu pateikti ne visi duomenys ar dokumentai, terminas skaičiuojamas nuo visų duomenų ar dokumentų pateikimo dienos.

Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto 49 straipsnyje numatyta, kad:

- atsižvelgiant į nedidelės įrengtosios galios elektrinių (iki 350 kW), naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, ribotą dydį ir galimą poveikį ir siekiant išvengti neproporcingos finansinės bei administracinės naštos, atsakingos institucijos užtikrina, kad nedidelės įrengtosios galios elektrinių projektavimui ir statybai, išskyrus patvankinio tipo hidroelektrines, būtų taikomi supaprastinti reikalavimai, nereikalaujant rengti detaliųjų planų ir keisti pagrindinę tikslinę žemės paskirtį.

- kaimo vietovėse statant ne didesnės kaip 350 kW įrengtosios galios vėjo elektrines ir (ar) saulės šviesos energijos elektrines, nereikalaujama keisti žemės naudojimo paskirties, rengti detaliųjų planų ir keisti bendrojo plano sprendinių.

- mažesnės kaip 30 kW įrengtosios galios vėjo elektrinėms, saulės šviesos energijos elektrinėms, saulės šilumos energijos kolektoriams, šilumos siurbliams taikomi šie supaprastinti reikalavimai: šiems įrenginiams netaikomi žemės paskirties atitikties reikalavimai, poveikio aplinkai vertinimo procedūra, nereikalingas leidimas statyti ir visuomenės sveikatos vertinimas;

- ant pastatų statomos ar į pastatus integruojamos saulės šviesos energijos elektrinės, saulės šilumos energijos kolektoriai ir šilumos siurbliai įrengiami be statybą leidžiančio dokumento.

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 2, 4, 15, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 31, 37 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatyme (Žin., 2009, Nr. 169-7205) numatyta, kad detalieji planai nerengiami:

- statant pavienes ne didesnės kaip 250 kW galios vėjo jėgaines kaimo vietovėse ir miesteliuose, kai atstumas nuo jėgainės pastatymo vietos iki sklypo ribos yra ne mažesnis kaip 1,5 vėjo jėgainės maksimalaus aukščio;

- statant vėjo jėgainių grupes (2 ir daugiau jėgainių), kurioms teisės aktų nustatyta tvarka turi būti rengiami specialieji planai;

- statant saulės jėgaines, kurių bendra instaliuota galia ne didesnė kaip 100 kW;

- biodujų gamybos įrenginiams iki 1 MW bendrosios galios, statomiems esamų gyvulininkystės pastatų žemės sklypuose.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 „Dėl nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 78-4030) patvirtintame Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių plane numatyta iki 2011 m. pabaigos parengti ir nuolatos atnaujinti viešai skelbiamą (internete) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančioms objektams taikomų administracinių procedūrų geros praktikos vadovą.

Pastatai (4.2.3 klausimas)

- *Reikia papildomos informacijos apie nacionalines priemones, kuriomis siekiama įgyvendinti plataus užmojo planus, pagal kuriuos atsinaujinančių išteklių energijos vartojimas pastatuose turėtų padidėti iki 69% 2020 m., palyginti su 44% 2005 m. Lietuvos nacionaliniame atsinaujinančių išteklių veiksmų plane nenurodyta jokios metodikos ar priemonių, kuriomis remiantis būtų galima spręsti, kaip bus siekiama šio tikslo.*

2005 m. bendras šilumos suvartojimas pastatuose sudarė 1237 ktne (namų ūkiuose galutinis centralizuotai tiekiamos šilumos suvartojimas sudarė – 531,7 ktne, tiesioginis biomasės sunaudojimas namų ūkiuose – 432 ktne; paslaugų sektoriuje galutinis suvartojimas – 190,9 ktne; žemės ūkio sektoriuje – 10,3 ktne; pramonėje – 70 ktne; statybos sektoriuje – 2 ktne). 2005 m. atsinaujinančių energijos išteklių dalis pastatuose sudarė 548 ktne

(centralizuotai tiekiamą šilumą – 116 ktne, tiesioginis biomasės sunaudojimas namų ūkiuose – 432 ktne). Bendra atsinaujinančių energijos išteklių energijos dalis pastatuose sudaro 44% ($548 \div 1237 \times 100 = 44$).

2020 m. prognozuojama, kad bendras šilumos suvartojimas pastatuose sudarys 1365 ktne (namų ūkiuose galutinis centralizuotai tiekiamos šilumos suvartojimas sudarys – 536 ktne, tiesioginis biomasės sunaudojimas namų ūkiuose – 409 ktne; paslaugų sektoriuje galutinis suvartojimas – 213 ktne; žemės ūkio sektoriuje – 12 ktne; pramonėje – 190 ktne; statybos sektoriuje – 5 ktne). Prognozuojama, kad 2020 m. atsinaujinančių energijos išteklių dalis pastatuose sudarys 945 ktne (centralizuotai tiekiamą šilumą – 536 ktne; tiesioginis biomasės sunaudojimas namų ūkiuose – 409 ktne). Bendra atsinaujinančių energijos išteklių energijos dalis pastatuose sudarys 69% ($945 \div 1365 \times 100 = 69$).

Montuotojų sertifikavimas (4.2.5 klausimas)

- *Reikia daugiau informacijos apie naująjį Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektą, kad būtų galima įvertinti, ar tinkamai atsižvelgta į montuotojų sertifikavimo reikalavimus.*

Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų kvalifikacijos ir atestavimo klausimai reglamentuoti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP- 1749 (5)) 45 straipsnyje:

„45 straipsnis. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų kvalifikacija ir atestavimas

1. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojantys specialistai turi būti reikiamos kvalifikacijos ir tinkamai pasirengę atlikti jiems pavestas užduotis. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų mokymo ir atestavimo tvarkos aprašą patvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, vadovaudamasi šiame straipsnyje nustatytais bendraisiais reikalavimais.
2. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų mokymo ir atestavimo tvarka turi būti nustatyta, vadovaujantis skaidrumo, proporcingumo ir nediskriminavimo principais.
3. Į atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojančių specialistų profesinio mokymo arba kvalifikacijos tobulinimo programas turi būti įtraukti atsinaujinančių energijos išteklių, jų naudojimo technologinių ir ekonominių galimybių naudos klausimai.
4. Nustatyta tvarka turi būti atestuojami šiuos atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojantys specialistai:
  - 1) biomasės katilus ir nemūrines krosnis;
  - 2) saulės šviesos ir saulės šilumos energijos gamybos įrenginius;
  - 3) geotermines sistemas ir šilumos siurblius.
5. Informacija apie atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginius montuojantiems specialistams taikomą mokymo ir atestavimo tvarką bei atestuotų specialistų sąrašas skelbiami viešai.
6. Kitos valstybės narės šio straipsnio 4 dalyje nurodytiems specialistams išduoti atestatai, atitinkantys šio straipsnio 1 dalyje nurodytame tvarkos apraše nustatytus kriterijus, pripažįstami Lietuvos Respublikoje.“

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 „Dėl nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 78-4030) patvirtintame Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių plane numatyta iki 2011 m. pabaigos parengti ir patvirtinti atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių

įrenginių ir sistemų montuotojų atestavimo tvarką, montuotojų mokymo programas, į jas įtraukti atsinaujinančių energijos išteklių, jų naudojimo technologinių ir ekonominių galimybių ir naudos klausimus.

Elektros energijos tinklų plėtra (4.2.6 klausimas)

- *Reikėtų pateikti daugiau informacijos apie konkrečius numatytus veiksmus, susijusius su pažangiųjų tinklų, informacinių technologijų priemonių ir saugyklų plėtra [4.2.6 klausimo c punktą], ir nurodyti atitinkamą tų veiksmų įgyvendinimo trukmę.*

Siekiant sukurti perdavimo ir paskirstymo tinklo infrastruktūrą, pažangiuosius tinklus, saugyklas ir elektros energijos sistemą Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto Nr. XIP-1749(5) 13 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad elektrinių įrengtųjų galių viršijus įstatyme nurodytų įrengtųjų galių dydžius, iki 2015 m. sausio 1 d., Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto Nr. XIP-1749(5) 41 ir 42 straipsniuose numatyta sudaryti Savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiąją programą, kurios lėšos, be kitų priemonių, taip pat bus naudojamos elektromobilių baterijų įkrovimo ir vandenilį naudojančių automobilių užpildymo punktų tinklo bei kitos reikiamos infrastruktūros sukūrimo ir plėtros projektams įgyvendinti.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 „Dėl nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 78-4030) patvirtintame Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių plane numatyta 2011-2015 m. sukurti elektros tinklų operatorių, elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklų modernizavimo ir sumaniai valdomą aktyvųjį elektros tinklą ir atsinaujinančių energijos išteklių gamybos integravimo į elektros tinklą projektų finansinės paramos schemas – skirti finansinę paramą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų, taip pat skatinti ir remti atsinaujinančių energijos išteklių, taip pat antros kartos biodegalų gamybos, naudojimo bandomuosius projektus, susijusius su sumaniai valdomų elektros tinklų plėtra.

Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1-261 „Dėl pažangiųjų tinklų (smart grid) plėtros krypties nustatymo darbo grupės sudarymo“ (Žin., 2009, Nr. 159-7255) sudaryta darbo grupė, kuriai pavesta teikti pasiūlymus dėl Nacionalinės energetikos strategijos ir Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimo plano keitimo, kurie susiję su pažangiųjų tinklų plėtra energetikos sektoriuje, ir koordinuoti pažangiųjų tinklų plėtros proceso eigą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 87-3662; 2010, Nr. 145-7427), sudaryta Klimato kaitos specialioji programa (toliau – Programa). Programos lėšos naudojamos vadovaujantis sudaroma kasmetine Programos lėšų naudojimo sąmata, tvirtinama Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu. Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2011 m. sąmatoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. D1-131 (Žin., 2011, Nr. 23-1114) 2011 m. numatyta priemonė „Ekologiško viešojo transporto ir infrastruktūros plėtra, aplinkai palankių technologijų ir priemonių, mažinančių į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, viešosiose erdvėse diegimas“. Priemonei remti numatytas finansavimas – 80 mln. Lt.

- *Reikia daugiau informacijos apie prijungimo prie tinklų tvarką: dabartinę padėtį, vidutinį laikotarpį ir veiksmus, kuriais numatoma paspartinti procesą [4.2.6 klausimo e punktas], taip pat apie tinklo infrastruktūros tvirtinimo ir administracinių bei planavimo procedūrų derinimą [4.2.6 klausimo f punktas].*

Prijungimo prie elektros tinklų tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2009 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 1-246 patvirtintas Elektros energijos vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) tvarkos ir sąlygų aprašas (toliau – Aprašas). Aprašo IV skyriuje nurodytos elektros įrenginių prijungimo tvarka ir sąlygos:

„IV. Gamintojų elektros įrenginių prijungimo tvarka ir sąlygos

<...>

34. Gamintojų elektros įrenginiai prie operatoriaus elektros tinklų prijungiami gamintojui gavus leidimą plėsti elektros energijos gamybos pajėgumą, įvykdžius operatoriaus Statybos įstatymo nustatyta tvarka išduotose projektavimo sąlygose nurodytas sąlygas ir reikalavimus.

35. Gamintojas, pageidaujantis prijungti savo įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų, gali pateikti operatoriui prašymą gauti išankstines projektavimo sąlygas. Jame nurodomi preliminarūs gamintojo elektros įrenginių prijungimo prie operatoriaus elektros tinklų reikalavimai. Išankstinės projektavimo sąlygos galioja 6 mėn. ir yra skirtos būsimų investicijų dydžiui preliminariai įvertinti ir nesukuria gamintojui ir operatoriui jokių teisių ir pareigų.

36. Gamintojas, apsisprendęs dėl investicijos tikslingumo, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai (toliau – Energetikos ministerija) teisės aktų nustatyta tvarka pateikia prašymą gauti leidimą plėsti elektros energijos gamybos pajėgumą ir prašymą išankstines projektavimo sąlygas išdavusiam operatoriui pateikti Energetikos ministerijai informaciją apie prognozuojamą generuojamos ar perdavimo galios trūkumą arba ribojimus, susijusius su prašymu gauti leidimą plėsti elektros energijos gamybos pajėgumą. Skirstomojo tinklo operatorius prašomą informaciją Energetikos ministerijai ir gamintojui pateikia ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo gamintojo pateikto prašymo dienos. Tuo atveju, jei tokios Energetikos ministerijos ir gamintojo prašomos informacijos pateikimui būtų reikalingi perdavimo tinklo operatoriaus turimi duomenys, perdavimo tinklo operatorius tokius duomenis skirstomo tinklo operatoriui privalo pateikti per 10 darbo dienų po skirstomojo tinklo operatoriaus prašymo pateikimo.

37. Gamintojas, gavęs šio Aprašo 36 punkte nurodytą leidimą, teisės aktų nustatyta tvarka savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės valstybės tarnautojui) pateikia prašymą gauti projektavimo sąlygų sąvadą. Gamintojo elektros įrenginiai prijungiami šio Aprašo 29, 30 ir 31 punktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pateikus Valstybinės energetikos inspekcijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo akta-pažymą (paleidimo derinimo darbams), operatorius per 5 darbo dienas laikinai prijungia gamintojo elektros tinklus prie operatoriaus elektros tinklų derinimo, bandymo laikotarpiui.

38. Operatorius gali dviejų ar daugiau gamintojų elektros įrenginius prijungti prie elektros tinklų pagal vienas projektavimo sąlygas, jeigu toks prijungimas yra pagrįstas techniškai, ekonomiškai ir racionalios tinklų plėtros požiūriu. Tokiu atveju elektros įrenginius prie operatoriaus elektros tinklų pagal vienas projektavimo sąlygas jungiantys gamintojai prijungimo laikotarpiu bus laikomi vienu gamintoju, kuris jungiamas prie operatoriaus elektros tinklų šio Aprašo nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP-1749 (5)) 14 straipsnis reglamentuoja elektrinių prijungimo prie elektros tinklų sąlygas ir reikalavimus:

„14 straipsnis. Elektrinių prijungimas prie elektros tinklų

1. Tinklų operatorius privalo ne vėliau kaip per 18 mėnesių arba per laikotarpį, per kurį gamintojas įsipareigoja pastatyti elektrinę, jeigu tas laikotarpis yra ilgesnis kaip 18 mėnesių, pirmumo teise prijungti gamintojo elektrinę prie tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų prijungimo taške, kuris atitinka reikiamą įtampos lygį ir yra arčiausiai gamintojo elektrinės, jeigu kiti elektros tinklai technologiniu ir ekonominiu požiūriu nėra tinkamesni gamintojo elektrinės prijungimo taškui. Nurodyta gamintojo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų atžvilgiu. Prijungimo prie elektros tinklų laikotarpis skaičiuojamas nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties tarp gamintojo ir tinklų operatoriaus pasirašymo dienos. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų momentu laikomas elektrinės prijungimas technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti (paleidimo derinimo darbams). Tinklų operatorius, vadovaudamasis teisės aktų nustatytais reikalavimais, parengia ir viešai skelbia tipines elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties sąlygas, kurios nediskriminavimo pagrindais vienodai taikomos visiems gamintojams, įvertinęs specialiuosius reikalavimus atskiroms gamintojų grupėms.

2. Tinklų operatorius privalo prijungti gamintojo elektrinę prie elektros tinklų ir tuo atveju, kai toks prijungimas galimas tik techniškai atnaujinus elektros tinklus, juos optimizavus, išplėtus elektros tinklus, padidinus elektros tinklų pajėgumą ar kitaip juos rekonstravus. Šiuo atveju gamintojo elektrinė turi būti prijungiama prie elektros tinklų per šalių sutartą protingą terminą, įvertinus tinklų atnaujinimo ar plėtros poreikį, kiek tai pagrįstai reikalinga elektrinei prijungti.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminai gali būti pratęsti tais atvejais, kai tinklų operatorius nustatytais terminais negali prijungti gamintojo elektrinės technologiniams bandymams elektros tinkluose atlikti tuo atveju, kai vėluoja darbai gamintojo elektros tinklų dalyje ar dėl kitų nuo tinklų operatoriaus nepriklausančių priežasčių. Kiekvienu konkrečiu atveju elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas negali būti pratęstas ilgesniam negu 6 mėnesių laikotarpiui. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų terminas pratęsiamas tinklų operatoriaus ir gamintojo susitarimu elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatyta tvarka.

4. Gamintojo elektrinės prijungimo tašką parenka ir projektavimo sąlygose nustato tinklų operatorius, prie kurio valdomų elektros tinklų jungiama gamintojo elektrinė, pagal gamintojo pateiktą prašymą ir įvertinęs technologinius ir ekonominius prijungimo taško parinkimo kriterijus pagal šio straipsnio 7 dalyje nurodytą Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą.

5. Gamintojas turi teisę pasirinkti kitą technologiniu ir ekonominiu požiūriu tinkamą elektrinės prijungimo tašką, atsižvelgdamas į tinklų operatoriaus nurodytą elektros tinklų pajėgumo lygį ir elektrinės įrengtąją galią. Gamintojo pasirinkto prijungimo taško atitiktį nustatytiems technologiniams ir ekonominiams kriterijams kiekvienu konkrečiu atveju įvertina tinklų operatorius. Jeigu prijungiant elektrinę gamintojo pasiūlytame prijungimo taške padidėja prijungimo sąnaudos, padidėjusios prijungimo sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

6. Tinklų operatorius turi teisę savo nuožiūra paskirti ir kitą elektrinės prijungimo tašką, nepaisydamas gamintojo pasirinkto prijungimo taško, kaip nurodyta šio straipsnio 5 dalyje. Dėl šio paskyrimo atsirandančios papildomos sąnaudos padengiamos šio įstatymo 21 straipsnio 7 dalyje nustatyta tvarka.

7. Tinklų operatorius Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais sąlygomis parengia ir, suderinęs su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, viešai paskelbia Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą. Pasinaudojimo elektros tinklais tvarka grindžiama objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais, kuriais vadovaujantis

atsižvelgiama į visą naudą ir sąnaudas, susijusias su gamintojų elektrinių prijungimu prie elektros tinklų.

8. Tinklų operatorius ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo gamintojo prašymo išduoti išankstines projektavimo sąlygas pateikimo dienos privalo gamintojui pateikti visą informaciją apie veiksmus, kuriuos gamintojas turi atlikti dėl jo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų, bei planuojamus tinklų išplėtimo darbų terminus ir, esant būtinybei, prieš elektrinės prijungimą atlikti šio įstatymo 18 straipsnyje nurodytus veiksmus. Gamintojui pageidaujant, tinklų operatorius privalo pateikti išsamią su elektrinės prijungimu prie elektros tinklų susijusių sąnaudų sąmatą, pagrįstą ir tikslų elektrinės prijungimo prie elektros tinklų prašymų pateikimo ir svarstymo grafiką, pagrįstą orientacinį siūlomo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų grafiką. Visais atvejais tinklų operatorius ir gamintojas keičiasi visa gamintojo elektrinės prijungimui prie elektros tinklų reikalinga technine ir kita informacija. Išankstinės projektavimo sąlygos turi atitikti Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą, nurodytą šio straipsnio 7 dalyje. Išankstinėse projektavimo sąlygose negali būti kitų reikalavimų negu tie, kurie būtini užtikrinti patikimą, saugų ir tinkamos kokybės elektros energijos įrenginio ir elektros energetikos sistemos darbą. Išankstinės projektavimo sąlygos skelbiamos viešai tinklų operatoriaus interneto tinklalapyje.

9. Gamintojas turi teisę dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų tinklų operatoriaus išduotų išankstinių projektavimo sąlygų Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti skundą šio įstatymo 64 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija pagal Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pateiktas išvadas nustato, kad išankstinės projektavimo sąlygos neatitinka šio straipsnio 7 dalyje nurodyto Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašo, tinklų operatorius privalo per ne ilgesnį negu 30 kalendorinių dienų laikotarpį pateikti naujas išankstines projektavimo sąlygas.

10. Gamintojas, planuojantis plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, gavęs išankstines projektavimo sąlygas, parengia ir teikia tinklų operatoriumi prašymą pasirašyti ketinimų protokolą.

11. Tinklų operatorius privalo per 30 kalendorinių dienų nuo gamintojo, planuojančio plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, prašymo, nurodyto šio straipsnio 10 dalyje, pateikimo dienos pasirašyti su gamintoju ketinimų protokolą. Ketinimų protokole privalo būti:

- 1) nurodyta gamintojo planuojamos statyti elektrinės galia ir naudojamų atsinaujinančių energijos išteklių rūšis;
- 2) terminas, per kurį gamintojas įsipareigoja pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos elektros įrenginių techninės būklės patikrinimo aktui-pažymai (paleidimo derinimo darbams) gauti;
- 3) gamintojo įsipareigojimas per jo pasiūlytą laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos parengti ir pateikti tinklų operatoriumi derinti techninį elektrinės įrengimo ir prijungimo prie esamų elektros tinklų projektą (toliau – techninis projektas), jeigu toks yra privalomas;
- 4) tinklų operatoriaus įsipareigojimas per ne ilgesnį kaip 4 mėnesių laikotarpį nuo su tinklų operatoriumi suderinto techninio projekto pateikimo dienos arba per ne ilgesnį kaip 2 mėnesių laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos, jeigu toks techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, parengti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą;
- 5) gamintojo įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo dienos, kai tinklų operatorius pateikia elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą, atitinkantį suderintą techninį projektą arba tinklų operatoriaus išduotas projektavimo sąlygas, jeigu techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, sutartį pasirašyti;

6) gamintojo įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties įvykdymo dienos apmokėti šio įstatymo 21 straipsnio 3 dalyje nurodyto dydžio elektrinės prijungimo išlaidas;

7) tinklų operatoriaus įsipareigojimas prijungti elektrinę prie elektros tinklų ir užtikrinti patikimą joje pagamintos elektros energijos perdavimą ir paskirstymą per terminą, kuris negali būti ilgesnis už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus terminus;

8) gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis, jo pateikimo ir panaudojimo sąlygos bei tvarka;

9) dokumentai, patvirtinantys detaliojo plano, kuris leidžia statyti gamintojo pareiškime nurodytos galios ir tipo elektrinę, galiojimą, jeigu planuojant statyti tokią elektrinę toks dokumentas yra reikalingas teisės aktų nustatyta tvarka.

12. Ketinimų protokolo pavyzdinę formą tvirtinta Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija.

13. Gamintojas, pasirašęs ketinimų protokolą, privalo pateikti tinklų operatoriui šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatyto dydžio gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą, garantuojantį tinklų operatoriui gamintojo įsipareigojimų įrengti naujus arba plėsti esamus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus įvykdymą, ne vėliau kaip likus 15 kalendorinių dienų iki šio įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nurodyto aukciono.

14. Šio straipsnio 11 dalies 2 punkte nurodytas terminas pratęsiamas šiais atvejais:

- 1) dėl valstybės veiksmų, trečiųjų asmenų veiksmų ar esant nenugalimos jėgos aplinkybėms;
- 2) gamintojo prašymu, pateikus papildomą jo prievolių įvykdymo užtikrinimą, nurodytą šio įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje;
- 3) elektrinės prijungimo prie elektros tinklų sutartyje ir kitais teisės aktuose nustatytais atvejais.

15. Tinklų operatorius, kai gamintojas pasirašo ketinimų protokolą ir jame nustatyta tvarka pateikia gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą, užtikrina gamintojo pirmumo teisę prieš kitus gamintojus prijungti elektrinę ketinimų protokole nurodytame prijungimo taške.

16. Elektrinės, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW ir ne didesnė kaip skirstomųjų tinklų artimiausiame prijungimo taške esama leistinoji galia, išskyrus prie gyvulininkystės, paukštininkystės įmonių, sąvartynų ir nuotekų valymo įmonių statomas biodujų elektrines, kurių galia neribojama, gamintojui įvykdžius tinklų operatoriaus išduotas supaprastintas projektavimo sąlygas, prijungiamos prie elektros tinklų nedelsiant. Šios elektrinės prijungiamos prie elektros energijos skirstomųjų tinklų, įrengiant gamybos ir vartojimo apskaitą. Tokiems gamintojams šio straipsnio 10–15, 17 dalių ir šio įstatymo 15 straipsnio nuostatos netaikomos.

17. Elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartis negali būti pasirašyta, jeigu gamintojo ir tinklų operatoriaus pasirašytas ketinimų protokolą negalioja ir gamintojas ketinimų protokole nustatyta tvarka nepateikia savo prievolių įvykdymo užtikrinimo, išskyrus šio straipsnio 16 dalyje nustatytus atvejus.

18. Tinklų operatorius kiekvieną mėnesį teikia Energetikos ministerijai ir Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai informaciją apie vykdomų elektrinių statybos projektų eigą ir ketinimų protokolų sąlygų vykdymą.

19. Elektrinių, kuriose naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, prijungimo prie elektros tinklų tvarką ir sąlygas, kiek nenustatyta šiame įstatyme, reglamentuoja šio įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai.“

- *Reikėtų pateikti papildomos informacijos apie Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos priėmimo ir paskelbimo tvarkaraštį [4.2.6. klausimo i punktą].*

Pasinaudojimo elektros tinklais sąlygos nustatytos Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP- 1749 (5)) 14 straipsnyje, kurio 7 dalyje

numatyta, kad tinklų operatorius Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais sąlygomis parengia ir, suderinęs su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, viešai paskelbia Pasinaudojimo elektros tinklais tvarkos aprašą. Pasinaudojimo elektros tinklais tvarka grindžiama objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais principais, kuriais vadovaujantis atsižvelgiama į visą naudą ir sąnaudas, susijusias su gamintojų elektrinių prijungimu prie elektros tinklų.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP-1749 (5)) priėmimas numatytas 2011 m. II ketvirtyje. Pasinaudojimo elektros tinklais aprašą planuojama priimti 2011 m. IV ketvirtyje.

Elektros energijos tinklų eksploatavimas (4.2.7 klausimas)

- *Reikėtų tiksliau nurodyti teisės aktų [paminėtų 4.2.7 klausimo b punkte], susijusių su prieiga prie elektros tinklų elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių įrengimams, priėmimo tvarkaraštį.*

Siekiant užtikrinti, kad tvarkydami reikalus, susijusius su elektros energijos gamybos įrenginiais, perdavimo sistemos operatoriai, kiek leidžia saugus nacionalinės elektros energijos sistemos veikimas ir remiantis skaidriais bei nediskriminaciniais kriterijais, pirmenybę teiktų gamybos įrenginiams, naudojančiams atsinaujinančius energijos išteklius, Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP- 1749 (5)) 17 straipsnyje numatyta:

„17 straipsnis. Elektros energijos priėmimas ir persiuntimas elektros tinklais

1. Tinklų operatorius turi visą gamintojo pasiūlytos elektros energijos kiekį, pagamintą iš atsinaujinančių energijos išteklių, pirmumo teise iš gamintojo priimti, perduoti ir (ar) paskirstyti. Nurodyta elektros energijos priėmimo, perdavimo ir (ar) paskirstymo pirmumo teisė gamintojui užtikrinama kitų elektros energijos gamintojų, naudojančių ne atsinaujinančius energijos išteklius, pagamintos elektros energijos atžvilgiu.

2. Jeigu elektros energiją priimančias tinklų operatorius pats nėra perdavimo sistemos operatorius, įpareigojimas pirmumo teise priimti ir persiųsti elektros energiją perdavimo tinklais taikomas ir perdavimo sistemos operatoriumi.

3. Elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, persiuntimas elektros tinklais teisės aktų nustatyta tvarka gali būti ribojamas ar laikinai sustabdomas, esant energetikos sistemos avarinei situacijai ar dėl kitų techninių priežasčių, kai nediskriminavimo pagrindais ribojamas elektros tinklų pralaidumas. Dėl tokio ribojimo gamintojo patiriami nuostoliai nekompensuojami, išskyrus atvejus, kai atitinkamus ribojimus lemiančios aplinkybės atsiranda dėl tinklų operatoriaus kaltės ar teisė į nuostolių atlyginimą atsiranda kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

4. Jeigu šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais tinklų operatorius imasi priemonių, kuriomis iš esmės ribojamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas, siekiant užtikrinti valstybės elektros energetikos sistemos darbo saugumą ir elektros energijos tiekimo patikimumą, atsakingas tinklų operatorius nedelsdamas informuoja atsakingą instituciją apie atitinkamas priemones, jų mastą bei taikymo priežastis ir nurodo, kokių ištaisomųjų priemonių ketinama imtis, kad būtų užkirstas kelias netinkamiems ribojimams.“

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP-1749 (5)) priėmimas numatytas 2011 m. II ketvirtyje. Atitinkamus klausimus reglamentuojančius lydinčiuosius teisės aktus planuojama priimti 2011 m. IV ketvirtyje.

- *Reikia išsamesnės informacijos apie su tinklu ir rinka susijusias veiklos priemones, kuriomis siekiama iki minimumo sumažinti elektros energijos, pagamintos iš*

atsinaujinančių energijos išteklių, tiekimo apribojimą [4.2.7 klausimo c punktas]: kokių priemonių jau imtasi, kokių priemonių ketinama imtis (pažangiomis technologijomis pagrįsti tinklai, paklausos valdymas ir kt.) ir kada numatyta jas įgyvendinti?

Šiuo metu Lietuvoje tinklų pralaidumai yra pakankami priimti elektros energiją pagamintą iš atsinaujinančių išteklių.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP-1749 (5)) 17 straipsnyje numatyta, kad visa elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, patiekta į elektros tinklus persiunčiama pirmumo teise (esant tinklų pralaidumo ribojimams), nepriklausomai nuo skatinimo apimties ar laikotarpio. Elektros energijos, pagamintos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, persiuntimas elektros tinklais teisės aktų nustatyta tvarka gali būti ribojamas ar laikinai sustabdomas esant energetikos sistemos avarinei situacijai ar dėl kitų techninių priežasčių, kuomet nediskriminavimo pagrindais ribojamas elektros tinklų pralaidumas. Plačiau žr. atsakymą į 4.2.7 c klausimą.

Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekto (Nr. XIP-1749 (5)) 20 straipsnyje numatyta, kad elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama Vyriausybės nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarka sumokant gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir gamintojo Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka elektros rinkoje parduotos elektros energijos kainos skirtumą. Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos paskirstomi aukciono būdu, kuriame gamintojai tarpusavyje konkuruoja, teikdami pasiūlymus dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą.

Informacija apie priemones, kurių ketinama imtis su pažangiomis technologijomis pagrįstais tinklais, paklausos valdymu ir kitais susijusiais klausimais pateikta atsakyme į 4.2.6 c klausimą.

Biodegalų tvarumo kriterijai (4.2.10 klausimas)

- *Reikėtų pateikti daugiau informacijos apie tai, kaip bus užtikrinta, kad biodegalai ir skystieji bioproduktai, kurie įskaičiuoti į nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos planinį rodiklį ir į nacionalinius įsipareigojimus atsinaujinančių išteklių energijos srityje, ir (arba) už kuriuos gali būti skiriama finansinė parama, atitiktų tvarumo kriterijus, išdėstytus Direktyvos 2009/28/EB 17 straipsnio 2–5 dalyse, jei nėra nacionalinės institucijos, atsakingos už atitikties tvarumo kriterijams stebėjimą ir tikrinimą?*

Šiuo metu rengiamame Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitikties tvarumo kriterijams priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ projekte numatytos tokios nuostatos, susijusios su atitikties tvarumo kriterijams stebėjimu ir tikrinimu:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija įgalios savo valdymo srities instituciją vykdyti biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitikties nurodytiems pagal kompetenciją tvarumo kriterijams (Direktyvos 2009/28/EB 17 straipsnio 2–5 dalys) priežiūrą bei detalizuos šios priežiūros ir tikrinimo procedūras.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija įgalios savo valdymo srities instituciją vykdyti biodegalų ir skystųjų bioproduktų, atitikties nurodytiems pagal kompetenciją tvarumo kriterijams (Direktyvos 2009/28/EB 17 straipsnio 6 dalis) priežiūrą bei detalizuos šios priežiūros ir tikrinimo procedūras.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, kartu su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, iki 2013 m. sausio 1 d. parengs ir patvirtins biodegalų ir skystųjų bioproduktų atitikties tvarumo kriterijams sertifikavimo tvarką.

Paramos schemos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimui šildymo sektoriuje skatinti (4.4 klausimas)

- *Lietuva numato, kad labai padidės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimas šilumos gamybos, visų pirma centralizuoto šilumos tiekimo, sektoriuje, todėl reikėtų išsamiau apibūdinti paramos priemones, kuriomis ketinama siekti šio tikslo, įskaitant įpareigojimą vartoti atsinaujinančių išteklių energiją pastatuose ir paramos, kurios bus skiriama iš įvairių fondų siekiant skatinti atsinaujinančių išteklių energijos naudojimą šilumai gaminti, sumą.*

1. Struktūriniai fondai (2007–2013 m.). Priemonė „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“

Numatyta Europos Sąjungos parama – **239,93** mln. Lt. (pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus Nr. 530 (Žin., 2009, Nr. 68-2773) ir Nr. 712 (Žin., 2010, Nr. 68-3408)).

Pagal priemonę remiamos veiklos:

- katilinių, tiekiančių šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas, modernizavimas – naudojamo kuro keitimas į biomasę;
- termofikacinių elektrinių, tiekiančių šilumą į aprūpinimo šiluma sistemas, modernizavimas – naudojamo kuro keitimas į biomasę;
- naujų katilinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą);
- naujų efektyvių termofikacinių elektrinių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, statyba ir prijungimas prie aprūpinimo šiluma sistemų (aprūpinimo šiluma sistema apima ir šilumos vartojimo sistemą).

Pagal minėtą priemonę gautos 26 paraiškos. Tinkamai pripažinti 24 projektai, prašoma parama 208,22 mln. Lt. 2009 m. ir 2010 m. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymais buvo skirta 153,695 mln. Lt.

2011 m. yra baigti įgyvendinti 2 projektai:

- Kogeneracinė elektrinė kūrenama biodujomis (4,23 MW elektrinės ir 5,28 MW šiluminės galios);
- Katilinė kūrenama biokuru (10 MW, 2 katilai po 5 MW).

Šiuo metu yra įgyvendinama 13 projektų:

- 4 nepriklausomų šilumos gamintojų projektai už 29,79 mln. Lt;
- 7 šilumos tiekimo įmonių projektai už 71,78 mln. Lt;
- 2 pramonės įmonių projektai už 19,44 mln. Lt.

Įgyvendinus šiuos projektus bus įrengta:

- 7 kogeneracinės elektrinės (suminė elektrinė galia yra 22,6 MW, šiluminė – 51,8 MW);
- 5 vandens šildymo katilai (41 MW bendros galios) ir vienas 38 MW katilas būtų pritaikytas deginti biokurą,
- 1 garo katilas (15 MW galios),
- 2 ekonomazeriai (21,3 MW bendros galios).

Devyniuose energijos gamybos pajėgumuose bus naudojamos medienos atliekos, dvejuose – biodujos, dvejuose – sąvartyno dujos.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 530 (Žin., 2009, Nr. 68-2773) iš priemonės „Energijos gamybos efektyvumo didinimas“ buvo perkelta 37,89 mln. Lt priemonei „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. birželio 2 d. nutarimu Nr. 712 (Žin., 2010, Nr. 68-3408) iš Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos administruojamos priemonės „Oro taršos mažinimo ir monitoringo sistemų diegimas didžiuosiuose energetikos objektuose“ perkelta 75 mln. Lt priemonės „Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai“ projektų įgyvendinimui.

Atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimas energijos gamybai priemonės įgyvendinimui iš viso skirta (127,03 + 37,89 + 75 =) 239,93 mln. Lt. Paramos priemonei likutis – (239,93 - 158,195 =) 81,74 mln. Lt

2. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (LAAIF) finansuoja projektus, susijusius su energijos gamyba, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tokius, kaip geoterminė energija ir biomasė šilumos gamybai. Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo (LAAIF) biudžetą sudaro lėšos gautos iš aplinkos taršos mokesčio. 30 procentų mokesčio už aplinkos teršimą mokama į valstybės biudžetą ir šios lėšos naudojamos pagal tikslinę paskirtį Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo (LAAIF) programoje numatytiems aplinkos apsaugos investiciniams projektams finansuoti.

Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (LAAIF) suteikia subsidijas, kuri vienam paramos gavėjui negali viršyti 690 000 litų per trejus metus ir 70 proc. visos aplinkos apsaugos investicinio projekto sumos.

Įgyvendinant priemonę 2003 – 2009 m. įrengta: 79 šilumos gamybai skirti katilai (bendroji įrengtoji galia - 144,68 MW) ir 2 kogeneracinės elektrinės (šiluminė galia - 1,15 MW). Skirta paramos lėšų šilumos gamybos katilams 16417498,85 (Lt) ir kogeneracinėms elektrinėms 695280 (Lt).

3. Apyvartiniai taršos leidimai

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija) 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 patvirtino Šilumos kainų nustatymo metodiką (toliau vadinama – Metodika; Žin., 2009, Nr. 92-3959). Pagal Metodiką, šilumos tiekimo įmonės privalo rengti apyvartinių taršos leidimų (toliau vadinama – ATL) vadybos planą, kuris yra investicinio plano dalis. Plane turi būti numatomos anglies dioksido išmetimo mažinimo priemonės, pajamų, gautų už parduotus ATL, panaudojimas, lėšų poreikis trūkstantį ATL įsigijimui. Tuo atveju jei šilumos tiekėjas už ATL pardavimą gautas pajamas panaudos ne pagal paskirtį, t.y. ne investicijoms, kurios mažina aplinkos taršą – gautų pajamų už ne pagal paskirtį panaudotų ATL pardavimą dydžiu bus mažinama įmonės šilumos kaina.

Šilumos tiekimo įmonių pajamos už ATL pardavimą bei jų panaudojimą per 2005–2008 metų I ketv. laikotarpį, kaip nurodoma įmonių pateiktuose ATL vadybos planuose pateikiamos adresu: http://www.regula.lt/lt/siluma/silumos-sektorius-rodikliai/tarsos_leidimai.php

Pajamos iš apyvartinių taršos leidimų (ATL) bei jų panaudojimas 2009 m. pateikiamos adresu: <http://www.am.lt/VI/index.php#a/9963>

4. Klimato kaitos specialioji programa

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatymu (Žin., 2009, Nr. [87-3662](#); 2010, Nr. [145-7427](#)), sudaryta Klimato kaitos specialioji programa (toliau – Programa). Programos finansavimo šaltiniai:

- 1) lėšos, gautos už perleistus nustatytosios normos vienetus (NNV);
- 2) lėšos, gautos už aukcione parduotus apyvartinius taršos leidimus (ATL);
- 3) savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų lėšos, skirtos klimato kaitos poveikio mažinimo priemonėms įgyvendinti;
- 4) kitos teisėtai gautos lėšos.

Programos ne mažiau kaip 40 procentų lėšų (paskolų, subsidijų ir investavimo į įmonių akcijas forma) naudojamos atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimui skatinti, aplinkai palankioms technologijoms, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegti.

Programos lėšos naudojamos vadovaujantis sudaroma kasmetine Programos lėšų naudojimo sąmata, tvirtinama Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu.

Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2011 m. sąmata, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. D1-131 (Žin., 2011, Nr. [23-1114](#)), pateikta toliau (tik susijusi su atsinaujinančių išteklių energija).

Klimato kaitos specialiosios programos lėšų naudojimo 2011 m. sąmata

Nr.	Lėšų paskirtis	Suma, mln. Lt	Lėšų paskirstymas pagal finansavimo būdus, mln. Lt		
			subsidija	paskola	investicijos į kapitalą
I	Pajamos, gautos į Klimato kaitos specialiąją programą	500			
II	Lėšų panaudojimo sritys				
1.	Priemonės, kurias įgyvendinus pasiekiamas kiekybiškai apskaičiuojamas išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimas				
1.2.	Atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo skatinimas, aplinkai palankių technologijų, tarp jų efektyvios energijos gamybos kogeneracijos būdu, diegimas	240	48 proc.		
1.2.1.	Atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, geoterminės energijos, biokuro ar kt.) panaudojimas visuomeninės paskirties pastatuose	60	60 ^(*)	-	-
1.2.2.	Atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, biokuro, geoterminės energijos ar kt.) panaudojimas individualiuose gyvenamosios paskirties pastatuose	20	20 ^(**)	-	-
1.2.3.	Aplinkai palankių technologijų, mažinančių į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, diegimas ūkinę komercinę veiklą vykdančiose įmonėse	80	-	40	40
1.2.4.	Ekologiško viešojo transporto ir infrastruktūros plėtra, aplinkai palankių technologijų ir priemonių, mažinančių į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, viešosiose erdvėse diegimas	80	80 ^(*)		

^(*) šioms priemonėms subsidijos dydis yra 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

^(**) šioms priemonėms subsidijos dydis gali būti iki 30 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

5. Nacionalinė ir savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiosios programos

Parengtame Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projekte Nr. XIP-1749(5) atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui skatinti, įskaitant šilumos ir vėsumos gamybą, numatyta sudaryti:

1. Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiąją programą;
2. Savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiąją programą.

Numatomi šie Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiosios programos finansavimo šaltiniai:

- dalis akcizo pajamų, faktiškai gautų už realizuotą šilumos ir elektros energijos gamybai naudojamą skystąjį kurą (mazutą), orimulsiją, gamtines dujas, akmens anglis, koksą ir lignitą, šildymui skirtą gazolį (buitinį krosnių kurą), elektros energiją Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme nustatyta tvarka;
- pajamos, gautos už statistinius energijos perdavimus;
- valstybės biudžeto asignavimai;
- savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų bei užsienio valstybių lėšos, skirtos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimui plėtrai;
- kitos lėšos, gautos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Numatomos šios Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos lėšų panaudojimo šilumos ir vėsumos sektoriuje kryptys:

- kietojo biokuro naudojimo šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektams įgyvendinti;
- biodujų naudojimo šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektams įgyvendinti;
- kitų atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektams įgyvendinti;
- geoterminės energijos naudojimo energijai gaminti projektams įgyvendinti;
- biokuro gamybai remti;

Numatyti šie savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiųjų programų finansavimo šaltiniai:

- dalis akcizo pajamų, faktiškai gautų už realizuotą šilumos ir elektros energijos gamybai naudojamą skystąjį kurą (mazutą), orimulsiją, gamtines dujas, akmens anglis, koksą ir lignitą, šildymui skirtą gazolį (buitinį krosnių kurą), elektros energiją Lietuvos Respublikos akcizų įstatyme nustatyta tvarka;
- savivaldybių biudžetų asignavimai;
- Europos Sąjungos paramos lėšos;
- mokestis už aplinkos teršimą metanu;
- savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų bei užsienio valstybių lėšos, skirtos atsinaujinančių energijos išteklių plėtrai;
- kitos lėšos, gautos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Numatomos šios Savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros specialiųjų programų lėšų panaudojimo šilumos ir vėsumos sektoriuje kryptys:

- įrangos, didinančios atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimą savo poreikiams gyvenamajame ir visuomeniniame sektoriuose, įsigijimui remti, kompensuojant fiksuotą lėšų, tenkančių vienam įrengtam galios vienetui pagal savivaldybės patvirtintą tvarką, kiekį.

6. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programa

Iš Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos teikiamos subsidijos. Paramos intensyvumas kinta nuo 40 iki 65 proc. tinkamų finansuoti projekto išlaidų. Maksimali projekto paramos suma priklauso nuo programos priemonės ir gali kisti nuo 40 tūkst. EUR iki 2,8 mln. EUR.

Šilumos sektoriuje pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos (toliau – Programos) priemones finansuojama:

Pagal I krypties 6 priemonę „Žemės ūkio valdų modernizavimas“ - biodujų gamyba iš ūkyje susidarančių atliekų, tačiau pagamintos biudujos gali būti panaudojamos tik valdos reikmėms tenkinti.

Pagal programos III krypties 1 priemonę „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ ir 2 priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ - nepavojingų atliekų šalinimas, deginant arba kitais būdais, kai gaminamas garas, pakaitinis kuras (granulės), biudujos, paskesniam panaudojimui, taip pat šiaudų, šieno atliekų šalinimas, kai iš mišinio, kurio viena iš sudedamųjų dalių yra šiaudai, šienas ar žolė, gaminamas pakaitinis kuras (granulės).

Nuo 2007 m. iki 2011 m. kovo 31 d. pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ buvo paremti 4 projektai dėl biodujų gamybos. Vykdytojai buvo numatę, kad įgyvendinę projektus per metus pardavimui pagamins 6 612 628 m³ biodujų. Visa 4 projektų investicijų suma yra 12,327 mln. Lt, iš jų 6,905 mln. Lt sudaro Europos Sąjungos (toliau – ES) parama. Didžioji investicijų dalis skirta biodujų gamybos įrangai įsigyti ir sumontuoti.

Nuo 2007 m. iki 2011 m. kovo 31 d. pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones „Perėjimas prie ne žemės ūkio veiklos“ ir „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ buvo pasirašytos 35 sutartys dėl granuliu iš šiaudų gamybos. Projektų vykdytojai numatė, kad įgyvendinus projektus metinės planuojamos pardavimų pajamos 2011 m. sieks 41 877 612 Lt, o 2014 m. – 88 158 350 Lt. Visa 35 projektų investicijų suma 60,054 mln. Lt, iš jų 38,158 mln. Lt sudaro ES parama.

Pagal Programos III krypties 3 priemonę „Kaimo turizmo veiklos skatinimas“ - geoterminių jėgainių ir saulės kolektorių įrengimas. Šilumos energija, gauta iš šių jėgainių, turi būti naudojama tik valdos reikmėms tenkinti.

Paramos schemos biodegalų naudojimui skatinti (4.5 klausimas)

- *Reikėtų nurodyti konkrečius metinius įpareigojimus (planinius rodiklius) kiekvienos degalų rūšies ar technologijos atžvilgiu. Jie turėtų būti susiję su laikotarpiu iki 2020 m. – veiksmų plano ataskaitiniu laikotarpiu [4.5 klausimo a punktas].*

Kaip nurodyta Lietuvos Respublikos Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų plane (toliau – Veiksmų planas) (102 p.), konkretūs metiniai (t. y. kasmetiniai) įpareigojimai (planiniai rodikliai) užtikrinti, kad iki 2005 m. gruodžio 31 d. biodegalai sudarytų ne mažiau kaip 2 proc., skaičiuojant nuo bendro šalies rinkoje esančio benzino ir dyzelino, o iki 2010 m. gruodžio 31 d. – 5,75 proc., – nenustatyti.

Konkretūs metiniai (t.y. kasmetiniai) įpareigojimai (planiniai rodikliai) siekti, kad atsinaujinančių išteklių energijos dalis, sunaudojama visų rūšių transporte 2020 m. sudarytų ne mažiau kaip 10 proc. transporto sektoriaus galutinio energijos suvartojimo yra pateikti Veiksmų plano 12 lentelėje, o numatomas planinis 2020 m. rodiklis ir numatoma atsinaujinančių išteklių

energijos trajektorija transporto sektoriuje – Veiksmų plano 3 lentelėje. Apibendrintus Veiksmų plano minėtus duomenis pateikiame šioje lentelėje:

Metai	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	ktne											
Bioetanolis/bio-ETBE	0,8	13	14	22	25	26	30	32	33	34	35	36
Biodyzelinas	2,8	42	43	53	65	67	79	91	104	119	128	131
Atsinaujinanti elektros energija	0	0,3	0,8	0,8	0,9	0,9	1,6	1,6	2,4	2,4	2,4	2,5
IŠ VISO	3,6	56	59	77	92	95	113	127	143	159	196	173
	procentai											
Planinis 2020 m. rodiklis ir AIE trajektorija transporto sektoriuje	0,3	4	4	5	6	6	7	8	9	10	10	10

Biomasės tiekimas (4.6.1 klausimas)

- *Reikėtų nurodyti perskaičiavimo koeficientą (skaičiavimo metodiką), naudotą perskaičiuojant biomasės iš žemės ūkio ir žuvininkystės ir biomasės iš kietųjų komunalinių atliekų kieki.*
- Biomasės iš miškininkystės perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. m³ – 0,196 ktne;
- Bioetanolio gamybai iš grūdinių kultūrų sėklų perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų prikultų grūdų – 0,187 ktne;
- Biodyzelino iš rapsų sėklų perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų rapsų sėklų – 0,300 ktne;
- Iš trumpos rotacijos medelių, naudojamų degimo procesui, perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų sausos masės medelių – 0,416 ktne;
- Iš šiaudų, naudojamų degimo procesui, perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų (20% drėgmės) šiaudų – 0,358 ktne;
- Iš mėšlo biodujų gamybai perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų mėšlo – 0,011 ktne;
- Iš gyvulinės kilmės atliekų biodujų gamybai perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų gyvulinės kilmės atliekų – 0,100 ktne;
- Iš uždarytų ir regioninių komunalinių atliekų sąvartynų dujomis išgauti perskaičiavimui į energiją (ktne) naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. m³ atliekų – 0,011 ktne;
- Iš dalinio rūšiavimo komunalinių atliekų, skirtų deginimui, naudotas perskaičiavimo koeficientas 1 tūkst. tonų komunalinių atliekų – 0,192 ktne;
- *7a lentelė. Reikėtų užpildyti stulpelius „numatomas šalies išteklių kiekis“ 2015 m. ir*

2020 m.

Papildyta 7a lentelė pridedama priede Nr. 1.

- *7a lentelės paaiškinimas. Jei biomasė iš žemės ūkio šalyje tiekama biodegalams gaminti, prašom nurodyti, ar stulpeliuose „pirminės energijos gamyba“ (2015 m. ir 2020 m.) pateikti duomenys apima galutinę biodegaluose esančią energiją, ar pirminę energiją iš neapdorotos pramoninės žaliavos, naudojamos tokiems biodegalams gaminti?*

7a lentelės stulpeliuose „pirminės energijos gamyba (2015 m. ir 2020 m.)“ pateikti duomenys apima galutinę biodegaluose esančią energiją.

- *7a lentelėje pateikiamas energijos kiekis, kurį numatoma pagaminti iš komunalinių atliekų. Šiuo atveju reikėtų tiksliau nurodyti, kuo remiantis apskaičiuota biologiškai skaidi kietųjų komunalinių atliekų dalis.*

Lietuvos biomasės energetikos asociacija "Litbioma" atliktos studijos duomenimis, Lietuvoje biologiškai skaidi kietųjų komunalinių atliekų dalis sudaro apie 50%-60% visos kietųjų komunalinių atliekų dalies.

- *Nepakankamai atsakyta į klausimą apie biomasės importą. Reikia pateikti konkretesnius atsakymus apie numatomą importuotos biomasės vaidmenį iki 2020 m., nurodant kiekį, kurį numatoma importuoti (ktne), ir šalis, iš kurių galbūt bus importuojama.*

Šiuo metu Lietuvoje nėra išsamių duomenų apie prognozuojamą biomasės importą iki 2020 m. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1-180 „Dėl nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 78-4030) patvirtintame Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros strategijos įgyvendinimo 2010–2015 metų priemonių plane numatyta iki 2012 m. pabaigos atlikti biomasės išteklių naudojimo šalyje iki 2020 metų prognozes, atsižvelgiant į biomasės importą, eksportą ir panaudojimo energijai gaminti poveikio kitiems sektoriams (pramonei, žemės ūkiui ir pan.) vertinimą, ir pateikti pasiūlymus dėl šio poveikio stebėsenos sistemos sukūrimo.

10 lentelė

- *Ar numatomas hidroenergijos kiekis grindžiamas ne normalizuotais skaičiais? Jei taip, reikėtų naudoti normalizuotuosius skaičius ir atitinkamai pataisyti veiksmų plano 10 lentelės duomenis.*

10 lentelėje naudoti normalizuoti hidroenergijos duomenys.

- *Reikėtų nurodyti trūkstamus su hidroenergija susijusius siurbimo duomenis (remiantis Eurostato duomenimis, siurbimas vyksta). Siurbimo duomenis hidroenergijai skirtoje eilutėje reikėtų įtraukti į bendrą instaliuotos galios įvertį, bet neįtraukti į bendrą bendros elektros energijos gamybos įvertį.*

Papildyta 10 lentelė pridedama priede Nr. 2.

12 lentelė

- *12 lentelėje nepateikta bioetanolio ir biodyzelino importo 2020 m. duomenų. Reikėtų patvirtinti, ar vidaus gamyba patenkins visą biodegalų poreikį, ar biodegalų bus importuojama? Jeigu reikės importuoti, reikėtų užpildyti 12 lentelę nurodant tokio importo įverčius.*

Planuojama, kad biodegalų poreikį patenkins vidaus gamyba, todėl biodegalų importas nenumatomas.

Priedas Nr. 1

7a lentelė. Numatomas biomasės tiekimas šalyje 2015 ir 2020 m.

Kilmės sektorius		2015		2020	
		Numatomas šalies išteklių kiekis	Pirminės energijos gamyba (ktne)	Numatomas šalies išteklių kiekis	Pirminės energijos gamyba (ktne)
A) Biomasė iš miškininkystės:	1. Tiesioginis medžio biomasės tiekimas iš miškų ir kitų miškingų vietovių energijai gaminti (tūkst. m ³)	2327	456	2082	408
	2. Netiesioginis medžio biomasės tiekimas energijai gaminti (tūkst. m ³)	1163	228	1040	204
B) Biomasė iš žemės ūkio ir žuvininkystės:	1. Žemės ūkio kultūros ir žuvininkystės produktai, tiesiogiai tiekiami energijai gaminti	514	130	1102	238
	Pasėliai:				
	- grūdinės kultūros bioetanolio gamybai (kt);	214	40	642	120
	- rapsų sėklos biodyzelino gamybai (kt).	300	90	460	138
2. Žemės ūkio šalutiniai produktai / perdirbtos liekanos ir žuvininkystės šalutiniai produktai, skirti energijai gaminti		29		97	
a) šiaudai degimo procesui (kt);	60	21	150	61	
b) mėšlas biodujų gamybai (kt);	600	7	3000	33	
c) gyvūninės kilmės atliekos (kt).	10	1	30	3	
C) Biomasė iš atliekų:	1. Biologiškai skaidi buitinių kietųjų atliekų dalis, įskaitant biologines atliekas (biologiškai skaidžios sodų ir parkų atliekos, maisto ir virtuvės atliekos iš namų, restoranų, maisto tiekėjų ir mažmeninės prekybos patalpų, panašios atliekos iš maisto perdirbimo įmonių), ir sąvartynų dujos		55		70
	a) uždarytų komunalinių atliekų sąvartynai dujoms išgauti (km ³)	100	1	300	3
	b) dalinio rūšiavimo komunalinės atliekos deginimo procesui (kt)	280	54	350	67
	2. Biologiškai skaidi pramoninių atliekų (įskaitant popierių, kartoną, granules) dalis	-	-	-	-
3. Kanalizacijos dumblas	-	-	-	-	

Priedas Nr. 2

10a lentelė. Kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos bendro indėlio (instaliuoti gali, bendra elektros energijos gamyba) Lietuvos Respublikoje, siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies elektros energijos sektoriuje 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos, prognozė 2010–2014 m.

	2005		2010		2011		2012		2013		2014	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Hidroenergija¹:	887,8	451	887	432	887	432	888	433	890	437	891	441
<10 MW	27	66	26	79	26	79	27	80	29	84	30	89
>10 MW	100,8	385	100,8	353	100,8	353	100,8	353	100,8	353	100,8	353
<i>Iš jų siurbimas</i>	760	370	760	700	760	700	760	700	760	700	760	700
Geoterminė	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saulės:	0	0	1	0	2	2	3	3	5	6	8	9
<i>fotoelektros</i>	0	0	1	0	2	2	3	3	5	6	8	9
<i>koncentruota saulės energija</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Potvyniai, bangos, vandenynai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vėjas:	1	2	179	297	200	473	250	563	300	688	350	813
<i>sausuma</i>	1	2	179	297	200	473	250	563	300	688	350	813
<i>jūra</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Biomasė:	5	7	34	147	41	202	59	268	94	429	128	612
<i>kietoji</i>	2	3	22	98	24	115	40	161	68	271	98	416
<i>biodujos</i>	3	4	12	50	17	87	19	108	26	159	30	196
<i>skystieji bioproduktai</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO	894	460	1101	876	1129	1109	1200	1267	1289	1560	1376	1875
<i>iš jų EŠK</i>	5	7	34	147	41	202	59	268	94	429	128	612

¹ Pastaba: bendroje hidroenergijos gamyboje ir bendroje elektros energijos gamyboje neįtraukti siurbimo duomenys.

10b lentelė. Kiekvienos atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo technologijos bendro indėlio (instaliuoti galia, bendra elektros energijos gamyba) Lietuvos Respublikoje, siekiant privalomų atsinaujinančių išteklių energijos dalies elektros energijos sektoriuje 2020 m. planinių rodiklių bei indikatyvios laikinosios trajektorijos, prognozė 2015–2020 m.

	2015		2016		2017		2018		2019		2020	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Hidroenergija²:	893	446	894	450	894	452	897	456	899	464	901	470
<10 MW	32	93	33	98	33	99	36	104	38	111	40	117
>10 MW	100,8	353	100,8	353	100,8	353	100,8	353	100,8	353	100,8	353
Iš jų siurbimas	760	700	760	700	760	700	760	700	760	700	760	700
Geoterminė	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saulės:	10	13	10	15	10	15	10	15	10	15	10	15
fotoelektros	10	13	10	15	10	15	10	15	10	15	10	15
koncentruota saulės energija	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Potvyniai, bangos, vandenynai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vėjas:	389	924	500	1111	5000	1250	500	1250	500	1250	500	1250
sausuma	389	924	500	1111	5000	1250	500	1250	500	1250	500	1250
jūra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Biomasė	150	761	175	888	207	1040	212	1143	218	1181	224	1223
kietoji	115	533	135	626	162	743	162	810	162	810	162	810
biodujos	35	228	40	263	45	298	50	333	56	371	62	413
skystieji bioproductai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IŠ VISO	1442	2143	1579	2465	1611	2757	1619	2864	1627	2910	1635	2958
iš jų EŠK	150	761	175	888	207	1040	212	1143	218	1181	224	1223

² Pastaba: bendroje hidroenergijos gamyboje ir bendroje elektros energijos gamyboje neįtraukti siurbimo duomenys.